

проблем даного періоду, реальний потенціал окремих галузей науки і техніки [1]. В країні назріла невідкладна необхідність прийняття державою економічної доктрини відновлення економіки, основу якої має становити виважена науково-технічна політика розвитку національного виробництва, що дасть змогу перейти від економіки з переважним обсягом виробництва низьких технологічних укладів до створення і використання технологій більш високого рівня.

Якщо зважати на міркування М. Портера, що умовою рівноправної інтеграції країни у світове господарство є п'ять факторів: наука і технологія; капітал; робоча сила; інфраструктура; інформація, то можна дійти висновку, що постійне вдосконалення засобів і предметів праці, технології виробництва і його організації є головною рушійною силою розвитку продуктивних сил і економічного зростання. Внутрішні механізми впливу науково-технічних досягнень на економічний розвиток докладно описав Й. Шумпетер, який сформулював цілісну інноваційну теорію, згідно з якою науково-технічні досягнення позитивно впливають на економічний розвиток, коли їх наслідком є створення і впровадження у виробництво нових технологій і нових товарів, що знижують витрати економічних ресурсів у розрахунку на одиницю кінцевої продукції, або на одиницю її корисного показника. Такі технологічні зміни дають можливість виготовляти більше продукції за умов обмежених ресурсів, тобто збільшують максимально можливий випуск продукції господарською системою. Ці висновки дуже важливі для формування майбутньої науково-технічної політики України, бо ще й досі вихід із кризи в нашій країні не пов'язується належним чином з науково-технічним прогресом.

Розробка і реалізація обґрунтованої концепції науково-технічного розвитку в Україні повинна включати: визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки; структурну перебудову науково-технічної сфери; підтримку нових інноваційних структур; розвиток ефективної вищої освіти та організацію підготовки наукових кадрів; розвиток міжнародного співробітництва. На сьогодні, зважаючи на експоненційний характер продукування показників наукової діяльності можливою є реалізація майже будь-яких грандіозних інноваційних проектів. Єдиним обмежувальним чинником є фінансові ресурси. Тому суб'єктам інноваційного процесу для реалізації інноваційних проектів і програм необхідно співробітництво, кооперація, в тому числі і на рівні країн. В умовах сьогодення для України слід використати багатовекторну модель науково-технічного розвитку, виходячи зі специфіки партнерських відносин та розширювати міжнародне співробітництво в науково-технічній сфері [2]. Як основні його форми можна виділити: міжакадемічне співробітництво (нанофізика, наноелектроніка та нанотехнології, астрономія та астрофізика, медицина та медична техніка, ресурсозберігаючі технології, геноміка, біотехнології та ін.); двостороннє науково-технічне співробітництво з європейськими та іншими країнами (дослідження космічного простору, екологія та екологічнобезпечні технології, нові джерела енергії, нові виробничі технології) та інтеграція в європейський науково-дослідний простір в рамках ТНК (аерокосмічна галузь, оборонна сфера, транспортні комунікації, рекреаційна сфера, телекомунікації, туризм, безпека здоров'я та ін.); співпраця з НАТО (сучасні інформаційні технології, технологічне прогнозування, нові матеріали і речовини, якість навколишнього середовища, раціональне природокористування, військово-промисловий комплекс та ін.); розширення участі у міжнародній патентно-ліцензійній діяльності та сприяння цим процесам на державному рівні.

Таким чином, тільки комплексний підхід з впровадження нових технічних і технологічних рішень, сучасних виробничих процесів, здатних випускати конкурентоспроможні товари, та взаємовигідне міжнародне співробітництво в науково-технічній сфері дозволять економіці вийти з затяжної кризи і забезпечать Україні гідне місце у світовому співтоваристві.

Перелік посилань:

1. Ходикіна В. В. Вплив науково-технічного фактору на ефективність участі України в процесі інтернаціоналізації світового господарства / В. В. Ходикіна // *Економіка промисловості*. – 2009. – № 2 (20). – С. 94-99.
2. Офіційний сайт Європейського союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТРАХОВИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

В.П. Братюк, к.е.н., доцент
Мукачівський державний університет

У сучасних умовах функціонування фінансового ринку страховики виступають активними жвавими інституційними інвесторами. Організація страхової діяльності дає можливість акумулювати значний фінансовий ресурс, який набуває форми грошових резервів, що можуть бути ефективно використані шляхом розміщення на фінансовому ринку при формуванні інвестиційного портфеля.

Сутність інвестиційної діяльності, інструменти її здійснення і правовий аспект страхового бізнесу розглянуті в працях В. Аленічева, Н. Нікуліної, Ю. Фогельсона, М. Юлдашева. З'ясуванню сутності страхових інвестицій присвячені праці В. Базилевича, А. Барановського, О. Василика, В. Грушко, К. Коваленко, Н. Ткаченко та ін.

На сьогодні страхова діяльність однозначно пов'язана з інвестиційною, про це свідчать праці вітчизняних і зарубіжних науковців. Основна операційна діяльність страховика, яка пов'язана зі страхуванням економічних інтересів суб'єктів господарювання від різноманітних ризиків, доволі часто є збитковою. Доходи від інвестиційної діяльності допомагають компенсувати ці збитки і забезпечити ефективне функціонування страхової компанії.

Можливість здійснення інвестиційної діяльності страховиками обумовлена їх здатністю в ході своєї діяльності акумулювати значні обсяги фінансових ресурсів у вигляді страхових резервів, які на певний час вивільнені від зобов'язання їх повернення страхувальнику. Таким чином утворюється часовий лаг від моменту надходження страхових премій і здійсненням страхових виплат по страховому випадку. Обсяги сформованих ресурсів, можливість тимчасового розпоряджання ними та наявність власних коштів створюють передумови для ефективного використання цих ресурсів на благо компанії та економіки країни в цілому, шляхом інвестування в різноманітні інвестиційні інструменти. Тому можна стверджувати, що фінансові ресурси страхової компанії є суттєвим джерелом інвестицій в економіку країни, а сама страхова компанія виступає потужним інституційним інвестором.

Європейські страховики володіють більше ніж 50 % всіх європейських інституційних активів, здійснюють управління активами на суму 8,5 трлн. євро [1]. У Європі обсяг інвестицій страхових компаній становить більше ніж 25 % ВВП вхідних у неї країн [2]. Так у розвинених країнах світу страхові компанії за обсягами інвестиційних вкладень йдуть попереду загальноєвропейських інституціональних інвесторів-банків та інвестиційних фондів [3].

Спільними тенденціями інвестиційної політики українських страховиків, незалежно від їх спеціалізації, у частині категорій активів для покриття страхових резервів, якими найчастіше користувалися страховики, були банківські вклади (депозити), розрахунковий рахунок, а також інвестування в цінні папери, зокрема цінні папери, що емітовані державою.

Слід відзначити той факт, що фінансова криза абсолютно не вплинула на структуру напрямів інвестування коштів страхових резервів. На нашу думку, це є результатом того, що поведінка страхових компаній як інвесторів зумовлена особливостями страхової системи, зокрема обов'язком дотримуватися вимог нормативної бази щодо параметрів і пропорцій розміщення коштів страхових резервів. Саме цей аспект відрізняє страхову компанію від інших фінансових посередників – діяльність щодо залучення тимчасово вільних коштів економічних суб'єктів і діяльність щодо їх розміщення є жорстко регульованими і регламентованими з боку держави.

Причинами, що визначають низький розвиток страхової інвестиційної діяльності в Україні, є:

- обмеженість ефективних і надійних фондових інструментів;
- досить жорстке державне регулювання процесу розміщення коштів страхових резервів;
- недостатній обсяг інвестиційних ресурсів в окремо взятого страховика, що обмежує його інвестиційні можливості;
- відсутність відкритої інформації про потенційні об'єкти інвестування;
- обмеження інвестиційної діяльності;
- наявність високих інвестиційних ризиків;
- відсутність наукових досліджень з проблем підвищення ефективності інвестиційної діяльності страхових компаній;
- підвищення конкурентоспроможності.

Отже, страхові компанії як фінансові посередники характеризуються специфічними ознаками, функціями, завданнями та роллю в економіці, що потребує подальшого дослідження їх місця в системі фінансового посередництва України.

Перелік посилань:

1. *Insurance Europe Annual Report 2012-2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.insuranceeurope.eu>.*
2. *OECD Insurance and Private Pensions Committee. Global Insurance Market Trends. – Wiley-Blackwell, 1st edition. – November. – 2011. – P. 40.*
3. *Овчаренко Т. Інвестиційні стратегії страхових компаній та перспективи їх впровадження / Т. Овчаренко // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 121-122.*